

જન ફરિયાદ

સાપ્તાહિક

તંત્રી: પ્રદીપ રાવલ

Gandhinagar Office : Block No. 677/2,
"GH" Type, Sector-8, Gandhinagar

■ વર્ષ-28 ■ ચાંક-13 ■ ટાઈ. 7-4-2024 ■ રવિવાર ■ પાના - 2 ■ કિંમત રૂ. 2/- ■ વાર્ષિક લવાજમ : 100 રૂ. ■ મુખ્ય કાર્યાલય : લોક નં. 677/2, 'ઘ' ટાઈપ, સેક્ટર-8, ગાંધીનગર (મો.) 98246 53073 (નિ.) 23238022 ■ Email : prdpraval@yahoo.co.uk

મિશાર-આરન્ડ સહિત ૧૨ રાજ્યોમાં હીરવે

દેશના ૧૨ રાજ્યોમાં હીટ વેવની અસર શરૂ થઈ ગઈ છે. ઉત્તર પ્રદીપ, રાજ્યસ્થાન, મધ્યપ્રદીપ, છતીસગઢ, બિહાર, ઝારખણ્ડ, અંધ્રપ્રદીપ, કર્ણાટક, મહારાષ્ટ્ર, તેલંગાણા, ઓડિશા અને પદ્મભૂમિ બંગાળમાં તાપમાન ૪૦ ડિગ્રીએ પદ્ધતોની ગયું છે. હવામાન વિભાગના જાણવાયા અનુસાર આગામી દિવસોમાં અહીં ગરબી વધુ વધુ વધે. હવામાન વિભાગના અહેવાલ મુજબ રાજ્યસ્થાન, મધ્યપ્રદીપ, આસામ, મેઘાલય, અરુણાચલ પ્રદીપ, કર્ણાટક અને સિક્કિમાં વરસાદી સંભાવના છે. આ સિવાય જમ્બુ-કશ્મીર અને હિમાયલ પ્રદેશના પર્વતીય રાજ્યોના કેટલાક વિસ્તારોમાં

હિમવર્ષા થવાની આગાહી કરવામાં આવી છે.આ સિવાય મધ્યપ્રદીપના ઉત્ત જિલ્લાઓમાં કરા સાથે વરસાદી સંભાવના છે.આ દરમિયાન ૩૦ થી ૫૦ કિલોમીટર પ્રતિ કલાકાની જરૂરે પવન ફુંકાયે. હવામાન વિભાગે બિહારના ૨૪ જિલ્લામાં હીટ વેવનું લાલો એલર્ટ આડેર કર્યું છે. અહીં શાળાઓનો સમય બદલવા અથવા સમય પહેલા રજા આપવા સૂચના આપવામાં આવી છે. સ્કાયમેટના અહેવાલ મુજબ, મધ્યપ્રદીપ પર ચક્કવાતનું પરિભ્રમણ થતું જોવા મળે છે, જ્યારે એક ફરિયાદ લાઈન કર્ણાટકથી પૂર્વ મધ્ય પ્રદેશ સુધી લખાયો. આ ઉપરાંત પદ્મભૂમિ મધ્ય બંગાળની

ખાડી પર એક વિરોધી ચક્કવાત સિસ્ટમ રચાઈ રહી છે જે હવામાન સિસ્ટમમાં ભેજ ઉમેદવારે. જેના આધારે ૧૭ કે ૧૮ એપ્રિલ સુધીમાં લોકોને ગરમીથી રહત મળી શકે છે. એપ્રિલથી જૂન દરમિયાન સરેરાશ હીટવેપ (લુ) કરતાં બમણી હવામાન વિભાગની આગાહી વચ્ચે દેશના મોટા ભાગનાં શહેરો ગરમ છે. ઉનાળાના બાકીના મહિનાઓમાં પણ રેકોર્ડ બ્રેક ગરમી પડવાની સંભાવના છે. આ બધાની વચ્ચે ગ્રેન્દ સેક્ટરમાં દેરવાઈ ગયો છે. જે શહેરોમાં ગરમીનું કેન્દ્ર બધી ગયું છે, ચંદ્રાળામાં જીવિની સપાટીનું તાપમાન છેલ્લા દસમંથી સતત છ વર્ષથી ૪૨ થી ૪૫ ડિગ્રી સેલ્સિયસ નોંધાયું છે. સેટેલાઈટ ઇમેલ્સ પરથી જાણવા મળ્યું છે એને જાગ્રત્તાને ૮૭.૫૪% હિટ સેન્ટર બન્યો.

અસર જરૂરથી વધી રહી છે. સેન્ટર ફોર સાયન્સ એન્ડ એન્યુરન્મેન્ટ (જાઈ) એ ૨૦૧૪ થી ૨૦૨૨ દરમિયાન દેશના ૮ મોટા શહેરોના ગરમીનો સામનો કરવા માટે કુદરતી ક્રિવિંગ સિસ્ટમ્સ એટલે કે નાગપુર, અમદાવાદ, ચેનાઈ, પુસ્ટી ગીન અને બ્લુ માસ્ટર પ્લાન બનાવવો જોઈએ. ઈમારતોની છત પર હીટ રિફ્લેક્ટિવ ટાઇલ્સ, સફેદ રંગ અથવા લીલા વેલા જેવી પ્રતિબિંబીની સામગ્રી સ્થાપિત કરીને, ઘરની અંદરના તાપમાનને પડ ડિગ્રી સુધી ઘટાડી શકાય છે. શહેરી ગરમીના ટાપુની અસરને ઘટાડવા માટે, તેલંગાણાને નેતીફોર્મ કુલ રૂફ નીતિમાં ૨૦૨૮ સુધીમાં ૩૦૦ ચોરસ કિમી વિસ્તારમાં ઠીક છત હતું બાંધવાનું લક્ષ્ય નક્કી કર્યું છે.

સપાનેતાએ મુખ્ખાર અન્સારીની સહાનુભૂતિમાં પોસ્ટર લગાવ્યા, મુસ્લિમોને ઈદ ન ઉજવવાની અપીલ કરી

ઈરાની : કોગ્રેસ એટલે-ટાઇંગ, બેંગિંગ અને હાંગિંગ

લાગેલું આ પોસ્ટર સોશિયલ માર્ટિયા પર વાયરલ થઈ રહ્યું છે. રામ સુધાકર યાદ્વે મુસ્લિમોને ઈદના દિવસે ઈદગાહ પર મૌન જાગવવા કર્યું. મુખ્ખાર અન્સારીનું ૨૮ માર્ચ અવસાન થયું હતું. મૌની સાંજે બાંદા જેલમાં તેમની તથિપત બગરાયા બાદ, મુખ્ખાર અન્સારીને રાચી દુગાવીય મેડિકલ ક્રોલેજમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં તેમનું હાર્દિકોટેક્ષે મૂલું થયું હતું. મુખ્ખાર અન્સારીના સામે ૬૦થી વધુ કેસ નોંધાયા હતા. સાટેપર ૨૦૨ રીત ઉત્તર પ્રદેશની વિધિ અદાલતોએ તેને આઈ કેસમાં સંભળાવી છે. મુખ્ખાર અન્સારીના સામે ૨૮ માર્ચ અન્સારીનું ૨૮ માર્ચ અવસાન થયું હતું. મૌની સાંજે બાંદા જેલમાં તેમની તથિપત બગરાયા બાદ, મુખ્ખાર અન્સારીને રાચી દુગાવીય મેડિકલ ક્રોલેજમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં તેમનું હાર્દિકોટેક્ષે મૂલું થયું હતું. મુખ્ખાર અન્સારીના સામે ૬૦થી વધુ કેસ નોંધાયા હતા. સાટેપર ૨૦૨ રીત ઉત્તર પ્રદેશની વિધિ અદાલતોએ તેને આઈ કેસમાં સંભળાવી છે. બીજી રીત રાચી દુગાવીય મેડિકલ ક્રોલેજમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં તેમનું હાર્દિકોટેક્ષે મૂલું થયું હતું. મુખ્ખાર અન્સારીના સામે ૨૮ માર્ચ અન્સારીનું ૨૮ માર્ચ અવસાન થયું હતું. મૌની સાંજે બાંદા જેલમાં તેમની તથિપત બગરાયા બાદ, મુખ્ખાર અન્સારીને રાચી દુગાવીય મેડિકલ ક્રોલેજમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં તેમનું હાર્દિકોટેક્ષે મૂલું થયું હતું. મુખ્ખાર અન્સારીના સામે ૬૦થી વધુ કેસ નોંધાયા હતા. સાટેપર ૨૦૨ રીત ઉત્તર પ્રદેશની વિધિ અદાલતોએ તેને આઈ કેસમાં સંભળાવી છે. બીજી રીત રાચી દુગાવીય મેડિકલ ક્રોલેજમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં તેમનું હાર્દિકોટેક્ષે મૂલું થયું હતું. મુખ્ખાર અન્સારીના સામે ૨૮ માર્ચ અન્સારીનું ૨૮ માર્ચ અવસાન થયું હતું. મૌની સાંજે બાંદા જેલમાં તેમની તથિપત બગરાયા બાદ, મુખ્ખાર અન્સારીને રાચી દુગાવીય મેડિકલ ક્રોલેજમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં તેમનું હાર્દિકોટેક્ષે મૂલું થયું હતું. મુખ્ખાર અન્સારીના સામે ૬૦થી વધુ કેસ નોંધાયા હતા. સાટેપર ૨૦૨ રીત ઉત્તર પ્રદેશની વિધિ અદાલતોએ તેને આઈ કેસમાં સંભળાવી છે. બીજી રીત રાચી દુગાવીય મેડિકલ ક્રોલેજમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં તેમનું હાર્દિકોટેક્ષે મૂલું થયું હતું. મુખ્ખાર અન્સારીના સામે ૨૮ માર્ચ અન્સારીનું ૨૮ માર્ચ અવસાન થયું હતું. મૌની સાંજે બાંદા જેલમાં તેમની તથિપત બગરાયા બાદ, મુખ્ખાર અન્સારીને રાચી દુગાવીય મેડિકલ ક્રોલેજમાં લઈ જવામાં આવ્યા હતા, જ્યાં તેમનું હાર્દિકોટેક્ષે મૂલું થયું હતું. મુખ્ખાર અન્સારીના સામે ૬૦થી વધુ કેસ નોંધાયા હતા. સાટેપર ૨૦૨ રીત

તંત્રી લેખ.....

બીજા યુદ્ધનું કાઉન્ટડાઉન શરૂ

મથુર પૂર્વમાં ભારે તથાવ છે. ઈજરાયેલ અને હમાસ વચ્ચે છ મહિનાથી યુદ્ધ ચાચી રહ્યું છે. અને હવે ઈજરાયેલ અને ઈરાન વચ્ચે યુદ્ધનું જોખમ પણ વધી ગયું છે. એવું માનવામાં આવે છે કે ઈરાન કોઈપણ સમયે ઈજરાયેલ પર હુમલા કરી શકે છે. ઈજરાયેલ પણ આ જ માની રહ્યું છે, તેથી તેની તોચાયીઓ પણ શરૂ કરી દીધી છે. ઈજરાયેલ તેમાં સેનિકોની રજીઓ રદ કરી દીધી છે. ઉપરોક્ત અનામત સેનિકોને પણ બોલાવવામાં આવ્યા છે. આત્મલું જ નહીં, ઈરાનના સંભવિત હુમલાથી બોલાવવા માટે તેથી અવીવામાં ફરીથી આશ્રમસ્થાનો પોલાવવામાં આવ્યો રહ્યા છે.

આ બધું સીરિયાની રાજધાની દાખસ્કસમાં ઈરાની ક્રાન્સ્યુલેટ પર હવાઈ હુમલાથી શરૂ થયું હતું. આ હુમલો જ એપ્રિલ થથે હતો. આ હુમલામાં ૧૩ લોકો માર્ગ ગયા હતા, જેમાંથી હ સીરિયાના ન્યારિક હતા. માર્ગથેલા લોકોમાં ઈરાનના ઈસ્લામિક રિવોલ્યુનની ગ્રહિક ક્રીસ્ટના બ્રિગિડર જનરલ મોહમ્મદ રેઝ અહેદીનો પણ સમાવેશ થાય છે. તે આઈએઆરશાસીની 'કુદ્દસ ફોર્સ'નો મહાત્મનો બ્રિજિટ હતો. અલ-જીરા અનુસાર, ફેલ્બુનારી ૨૦૨૦ માં જનરલ સુલેમાનીની હત્યા પછી, આ બીજી ઘટના છે જ્યારે ઈરાનના દોચના કમાંડરનું મૃત્યુ થયું છે. ઈરાને આ હુમલા માટે ઈજરાયેલ જવાબદાર કરેયું છે. ઈરાનના સર્વોચ્ચ નેતા આયાતુલ્હાલ ખામીને કર્યું કે આ હુમલાનો એ રીતે જવાબ આપવામાં આવશે કે તેઓ નેત્યાના કાર્યો પર પસાવો કરે. આ હુમલા એને ઈજરાયેલ હજુ સુધી સત્તાવાર રીતે કર્યું કર્યું નથી. સીનનેનેના અહેવાલ મુજબ, એક ઈજરાયેલ ક્રમાંડે કર્યું કે તે 'કુદ્દસ ફોર્સ'ની ઈમારત છે, જે અન્ય દેશોમાં ઓપરેશન કરે છે. ઈજરાયેલ સંરક્ષણ દળોના પ્રવક્તા રીતર એમિરિલ નેની હાથી એ સીનનેના જ્યાંયું હતું કે તે ક્રાન્સ્યુલેટ અથવા દૂસરાવાસ નથી. તે કુદ્દસ ફોર્સની ઈમારત હતી. પેન્યાગોના અયુદી પ્રેસ સેક્ટરી સભારીના સિંહ મંગળાવે કર્યું કે અમેરિકા માને છે કે આ હુમલો ઈજરાયેલ દ્વારા કરવામાં આવ્યો છે. ઈરાને વાણિજ્ય દૂસરાવાસ પર હુમલા માટે ઈજરાયેલને જવાબદાર કરેયું છે. ઈરાને પણ હુમલાની ધમકી આપી છે. ઈરાનના વિદેશ મંત્રી હોસિન અમીરું-અન્દુલ્લાહિયાને કર્યું, આ આંતરરાષ્ટ્રીય કરારો અને રાજ્યાંત્રી ધોરણોનું ઉત્વંધન છે. ગાઝામાં નિષ્ફળતાના કારણે ઈજરાયેલના વડમધાન બેન્જિમિન નેતરન્યાહુએ માનસિક સંતુલન ગુમાની દીધું છે. સીરિયામાં ઈરાનના રાજ્યાંત્ર હુસેન અકબરીને કર્યું કે ઈરાન આ હુમલાનો આ જ રીતે જવાબ આપશે.

પત્રાવળી-૩૮

સાહિત્યરસિક પત્રમિત્રો,

સુડતાલીસ વર્ષ અગાઉ, લેખક શ્રી રજનીકુમાર પંડ્યા અને કવિ શ્રી રમેશ પારેખ વચ્ચે 'શબ્દ' વિશે થયેલી શબ્દ-ચર્ચાના બે રસપ્રદ પત્રો પૈકી એક તેની હસ્તકિનિત પ્રત સાથેપ.

પ્રસ્તાવનામાં શ્રી રજનીકુમાર પંડ્યા લખે છે:

શબ્દ બ્રહ્મ છે? છે, -રજનીકુમાર પંડ્યા.

૧૯૭૧ ની સાલ. તેની વર્ષનો હું જ્ઞાનગરમાં હતો ત્યારે અમરેલી વસતા અને આગળ જતાં ગુજરાતી ભાષાના યુગસર્જક કવિ બની રહેનારા રમેશચંડ્ર મોહનલાલ પારેખ હજુ ઘડતરની પ્રકીયામાંથી પસાર થઈ રહ્યા હતા. અમારી દોસ્તીને હજુ આઠ-નવ જ વર્ષ થયાં હતાં. એ જિલ્લા પંચાયતમાં કલાક હતા અને હું એક નાનકડી કો-ઓપરેટિવ બેંકમાં મેનેજર! પણ અમારી વચ્ચે ટાપાલી સાહિત્યચર્ચા સતત ચાલતી રહેતી. એવા જ એક દૌરમાં મેએમની ઉપરના મારા પત્રમાં શબ્દ વિષે એક પ્રશ્ન ઉઠાવ્યો હતો. એનો જવાબ તો પ-૮-૭૧ ના પોસ્ટકાર્ડરુપે મારી પાસે સચ્ચાવેલો પદ્ધ્યો છે. જે હું એવી પછીની કર્યારૂપે રજુ થશે, પણ પહેલા મારો સવાલ, કે જે શબ્દ વિષે હતો તે જોઈ લઈએ.

મારો સવાલ આ પ્રમાણે હતો.

'કોઈ પણ અભિવ્યક્તિનું આપણું ઓજાર શબ્દ છે. અર્થ એ પછીના કંપે આવે. પણ લાખી વાપતે હું કાયમ એવું અનુભવું હું કે મારે જે કાંઈ કહેવું છે તેને મારે બોલાયેલો કે લાખેલો શબ્દ હંમેશાં મને ઊંઘો પડે છે. એમ થાય છે કે હું મારા મનામાં

પ્રોત્સહ

સંપાદકો
જગલકિશાર વ્યાસ,
પ્રોત્સહ-સેનગુપ્તા

જીજીકુમાર પંડ્યા

દેવિકા ધૂપ,
રાજુલ કાર્શિક,

રમેશ પારેખ

છે તેને હું મૂર્ત કરી શકતો નથી. મનમાં છે, અનુભૂતિમાં છે અને જે કહેવા માટે મેં કલમ ઉપાડી છે તે બધું જ મારી સામે ભલે સ્થૂળ સ્વરૂપે નાચી તો સ્થૂળ સંકેતરૂપે તો પ્રગતવું જ જોઈએ. જો હું 'પાણી' બોલું તો પાણી નજર સામે ભલે ઉત્પસ્ત તો ન થાય પણ મને બીનાશ અનુભવાવી જ જોઈએ. રણ લાંબું તો રણપણું મને ફીલ થવું જોઈએ.

મારા સાહિત્યરસુ મોહમ્મદ માંકડ મને એક વાર એમ કહેતા હતા કે કોઈ પાશ્વાય લેખક પોતાની લાખાતી નવલકથમાં એક મેડિકલ ડેક્ટર ડૉ. વિલિયમ્સનું પાત્ર બીજું હતું. હશે, તે તેની નવલકથાની જરૂરત હશે પણ મૂળભૂત રીતે તો એ પાત્ર કાલ્પનિક જ હતું. પણ પછી એ નવલકથાના લેખન દરમિયાન એ લેખક બીમાર પડ્યા ત્યારે એ ખેખબરા ડૉક્ટરની આવશ્યકતા ઉભી થઈ. ત્યારે એનો પરિવાર કોઈ ખેખબરા ડૉક્ટરને બોલાવી લાયો ત્યારે આ લેખક એની સારવાર લેવાનો ઈન્કાર કરી દીધો. કર્યું કે ના, ના, આ નહિ. મારા ડૉક્ટર તો ડૉ. વિલિયમ્સનું એને બોલાવો.

પછી હું થયું એ જાણવાનું કોઈ જ મહત્વ નથી. મહત્વ એ વાત પ્રતિપાદિત કરવાનું છે કે લેખક પોતાના શબ્દશી એ કાગજ ડૉક્ટરને પણ પોતાના પૂરતો જીવંત બનાવી દીધો હતો.

મને હંમેશાં શબ્દો, ભાષા પાંગળા લાગે છે. એનાથી કંણું નજર સામે મૂર્ત થવાની વાત તો દૂર રહી પણ મનમાં હું તેનું પૂરું જ્ઞાનદેખેણું પણ થતું નથી. શબ્દો તો બોલાવા કે લાખાયા પછી ફાઈ જાય છે. આપણા મનમાં રહી જાય છે 'હજુ કશુંક મારી જીબે નાચનામાં રહી ગયું છે તેની પીડા'.

ઘણીય વાર મારી ભાષા સાંનું પાત્ર સમજતું નથી એની પીડા પણ આપણા શબ્દનેને સાવ વાંઝિયા બનાવી દે છે. સાંનું પાત્ર સમજતું નથી કારણ કે એની અને મારી ભાષા એક નથી.

એવે વખતે જગત આખામાં મનુષ્યો વચ્ચે પ્રત્યાયની એક જ ભાષા હોવી જોઈએ એમ થાય છે. જોકે તોય શબ્દો મૂર્તિમંત થતા નથી એવી મારી પીડા નો ઊભી જ રહે છે.